

RENATA SUCHOWIEJKO

KOLEKCJA CHOPINOWSKA ÉDOUARDA GANCHE’A
W ŚWIETLE NOWYCH ŹRÓDEŁ

Édouard Ganche (1880–1945), z wykształcenia lekarz, z zamiłowania pisarz, publicysta i animator życia muzycznego, wielki admirator Fryderyka Chopina, posiadał cenną kolekcję chopinianów, która zrzędzeniem losu trafiła w czasie drugiej wojny światowej do Krakowa. Po wojnie zasiliła zasoby Biblioteki Jagiellońskiej oraz Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego, gdzie stała się zalążkiem kolekcji muzykaliów. Wielkim marzeniem Ganche’a było stworzenie muzeum Chopina, w którym mógłby umieścić swoje zbiory. Myślał o Genewie, Lozannie lub Warszawie. Robił dalekosiężne plany, prowadził korespondencję i opracował projekt ekspozycji. Jego marzenie w pewnym sensie się spełniło, choć w dosyć przewrotny sposób.

Celem artykułu jest przedstawienie losów tej kolekcji, od początku jej gromadzenia aż do rozdzielenia w latach pięćdziesiątych XX wieku. Podstawę źródłową stanowią materiały pochodzące z archiwum domowego Ganche’a, przechowywane w Bibliothèque nationale de France (BnF) i materiały z archiwum Głównego Zarządu Bibliotek Generalnego Gubernatorstwa, obecnie przechowywane w Instytucie Pamięci Narodowej. W tym drugim przypadku chodzi o dwie teczki dokumentów dotyczących zakupu przez nazistów kolekcji Ganche’a oraz projektu stworzenia przez nich muzeum Chopina w Krakowie. Miało ono pełnić funkcje propagandowe, jako element wielkiego planu strategicznego dla Europy w zakresie ochrony dóbr kultury i „świadectwo niemieckiej wspaniałomyślności” dla narodu polskiego. Najnowsze badania nad spuścizną Ganche’a odsłaniają mało znane aspekty jego działalności. Analiza archiwaliów z Bibliothèque nationale de France ukazuje cały proces tworzenia kolekcji, a konfrontacja z dokumentami z niemieckiego archiwum rzuca nowe światło na okoliczności zakupu-sprzedaży.